

ජ්‍යෙනිගහන සංකීර්ණ

ප්‍රතිපත්තිමය කාරණා - 06 කලාපය

පෙබරවාරි, 2018

ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන් සහ ගැහැණු උමුව්ගේ අස්වාහාවික මරණ (වැළැක්වීම සහ යුක්තිය පසිඳුවීම)

ගැටුව

ශ්‍රී ලංකාවේ ජ්‍යෙනිගහනය මිලියන 21ක් වන අතර පිරිමින් සඳහා අවුරුදු 72.0 ක සහ කාන්තාවන් සඳහා අවුරුදු 78.6 ක ආසු අපේක්ෂාවක් පවතියි. මේ වන විට ශ්‍රී ලංකාව මධ්‍ය ආදයම් ලබන රටක් ලෙස ලෝක බැංකුව විසින් සලකනු ලබයි¹. ආදයම් වැඩිවිමත් සමග හිංසනය අඩුවීම අලේස්සා කෙරෙන නමුත්, දිවයිනේ රෝහල්ගත කිරීමේ ප්‍රධාන හේතුව වී ඇත්තේ ගාරීරික තුවාල වන අතර, වත්මන් සංඛ්‍යාලේඛන අනුව රෝහල් ගත කරන රෝගීන්ගේ මරණ අනුපාතිකය ජ්‍යෙනිගහනයෙන් 100,000 කට 7.1කි². මිනිමුරුම් හිංසනයේ දැරුණුතම ප්‍රතිථිලය වන නමුත් (එය සිය දිවි නසා ගැනීම හෝ හඳුසි අනතුරුවලින් සිදුවන මරණ සංඛ්‍යාවට වඩා අඩු වූව ද) ශ්‍රී ලංකාවේ ජ්‍යෙනිගහන සහ සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව සාමාන්‍යයෙන් මෙම සිද්ධි අනුපාත ප්‍රසිද්ධ කරන්නේ හෝ ගණනය කරන්නේ හෝ නැත.

අස්වාහාවික මරණයක් යනු කුමක්ද?

රෝගකින් හෝ වයස්ගතවීමකින් මරණය සිදු නොවී සාකන්‍යක්, සියදිනි නසා ගැනීමක්, හෝ හඳුසි අනතුරක්, හෝ සමහර විට නිශ්චය කළ නොහැකි හේතුවක් හෝ පාදක කරගෙන තුවාල වීමක්, කම්පනියක් හෝ විෂ ගිරි ගත්වීමක් වැනි හේතුවකින් මරණයට පත්වීම අස්වාහාවික මරණයක් ලෙස ගැනීන්වේ. හිංසනය හේතුකොට ගෙන මරණයක් සිදුවූ විට එය සම්පූර්ණ ප්‍රතිඵල් සාමාජිකයින්ට, විස්තාත පවුලට සහ ප්‍රජාවට මුළු වැඩගත් වන්නේ ය. රටක සිදුවන අස්වාහාවික කාන්තා මරණ පිළිබඳව විරෝධයක් සිදුකිරීම මෙවැනි මරණ සිදුවූයේ කෙසේ ද සහ කුමන කරුණු නිසා ද යන්න දැනගැනීම පිණිස පමණක් නොව හිංසාවට පත් වින්දිතයන්ගේ පවුල්වලට යුක්තිය ඉටුකිරීම සඳහාත් වැදගත් වන්නේ ය.

- හිංසනය වැළැක්වීම පිළිබඳ ගෝලිය තන්ව වාර්තාව, 2014

අපරාධ දැරුණුකාය:

ශ්‍රී ලංකාව

131

කළාපය රටවල්:

පකිස්ථානය	ඉන්දියාව	භුතානය	බංගලාදේශය
67	121	133	137

මිලුම්: මත්දුව් සහ අපරාධ පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කාර්යාලයේ ජාත්‍යන්තර මිනිමුරුම් සංඛ්‍යාලේඛන දත්ත ගබවාව 2-13-2015. (අපරාධ දැරුණුකාය අපරාධ සිද්ධීන් මෙවන් විශේෂී කාලයේ තුළ භුතානයේ ප්‍රදේශීය ජ්‍යෙනිගහනය මිලියනයකට සිදුවී ඇතැයි වාර්තාකාරණ දේ මිනිමුරුම් සංඛ්‍යාව මත පදනම් වී ඇත.)

අස්වාහාවික කාන්තා මරණ එවැනි පිරිමි මරණවලට වඩා සාපේශ්චව අඩුවීම ලොව පුරා පවතින ප්‍රවෘත්තාවයි. එනමුත් පවුලේ මෙන්ම සමාජයේත් කාන්තාවන්ට සහ පිරිමින්ට හිමි වන ස්ථීර පුරුෂ සමාජභාව සංදර්භය තුළ මෙම මරණවලට හේතු පිළිබඳව සොයා බැලීම වැදගත් වන්නේ ය. රටක සිදුවන අස්වාහාවික කාන්තා මරණ පිළිබඳව විරෝධයක් සිදුකිරීම මෙවැනි මරණ සිදුවූයේ කෙසේ ද සහ කුමන කරුණු නිසා ද යන්න දැනගැනීම පිණිස පමණක් නොව හිංසාවට පත් වින්දිතයන්ගේ පවුල්වලට යුක්තිය ඉටුකිරීම සඳහාත් වැදගත් වන්නේ ය.

මෙවැනි සිද්ධීන් පිළිබඳව යුක්තිය පසිඳුලීම හා අපරාධකරුවන්ට දැඩුවම් ලබා දීම සඳහා පමණක් නොව, එවැනි සිද්ධීන්ගෙන් සමාජයට සිදුවන අයහපත් බලපැච අවම කිරීමටත් හේතුවන අතර, එනිසාම, තවදුරටත් ප්‍රවෘත්තිව්ය ඇති විම වැළැක්වීමට ද දෙක වනු ඇතැයි විශ්වාස කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, මරණීය දැන්වනය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් එවැනි වැරදි නැවත රට තුළ සිදු නොවනු ඇති බවට සහතික කිරීමක් සිදු වන්නේ ද නැත.

1 ලෝක බැංකුව- විවිධය - ශ්‍රී ලංකාව. <http://www.worldbank.org/en/country/srilanka/overview> accessed 26.6.2016

2 ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්ෂික සෞඛ්‍ය සංඛ්‍යාලේඛන 2009-2010, ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය.

මෙම සඳහා කාර්යක්ෂම සහ එලදායී මරණ පරීක්ෂණ කුමවේද සහ අධිකරණ පද්ධතියක් තිබූ ම අත්‍යවශ්‍ය ය. එනමුත්, පසුගිය කාලවකට වානුව තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණ පද්ධතියේ එලදායිනාව පිළිබඳව, විශේෂයෙන්ම නීතිය බලාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදයන් ගැන, ගැටුපු මත්‍ය අවස්ථා බොහෝමයක් තිබූ හේ.

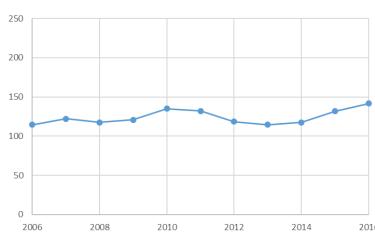
අධිකරණ අමාත්‍යාංශය මගින් නිකුත් කර ඇති වාර්ෂික කාර්යසාධන වාර්තාව අනුව, 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනය වන විට නඩු 725,944 ක් අධිකරණයේ විභාගය කිරීම සඳහා තියුම්ත වූ අතර ඒවායින් 699,784ක් පසුගිය වසරවල සිටම පවත්වා ගෙන එන නඩු කටයුතු විය (මහාධිකරණයේ නඩු විභාගයන් 3,758ක් සහ මහෙස්ත්‍රාත් අධිකරණයේ 535,644 ක් වියයෙනි)³. වැඩිදුර ගණනය කිරීම්වලදී හෙළිවුයේ අපරාධ නඩු විභාගයක් අවසන් කිරීමට ගත වන සාමාන්‍ය කාල පරායසය වසර 6½ සිට 10 දක්වා වන බව ය^{5,6}. ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණ පද්ධතිය තුළ ප්‍රමාදයන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට ප්‍රතිපත්තිමය සහ අධිකරණය වෙනසක්ම්වල අවශ්‍යතාව මෙමගින් නැවත නැවත සනාථ කරනු ලබයි⁷.

අස්වාහාවික මරණ හා සම්බන්ධ විමර්ශන සහ අධිකරණ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ නීති සහ ප්‍රතිපත්ති

- 1979 අංක 15 දරණ අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහ පනත, XXX පරිච්ඡේදය, මරණ පරීක්ෂණ.
- ශ්‍රී ලංකා දෑන්ත නීති සංග්‍රහය 1883 සහ සංශෝධන (1993, 1995, 2006)
- හදිසි මරණ පරීක්ෂකවරුන් බද්ධාගැනීම සහ පුදුසුකම් පිළිබඳ 23.9.2011 රුත්සේ ගැසට් පත්‍රය.
- පත්කිරීම්, ගෙවීම්, හදිසි මරණ පරීක්ෂකවරුන්ගේ විනය පාලනය, මරණ පරීක්ෂණ අවසන් කිරීම, මළ සිරුරු කඩිනමින් නිදහස් කිරීම සහ අනවශ්‍ය ප්‍රස්ථාන මරණ පරීක්ෂණ පිළිබඳ අධිකරණ අමාත්‍යාංශයේ වෙනුලේ අංක 04/2007 සහ 03/2004

ශ්‍රී ලංකාවේ හදිසි අනතුරු

මරණ අනුපාතය (ජනගහනය පිළියනයකට)

මරණ අනුපාතයන් ගණනය කරන දෙදෙන් ශ්‍රී ලංකා පොලීසියේ සහ ජන සහ සංඛ්‍යාලෝධීන දෙපාර්තමේන්තුවේ දන්ත පදනම් කර ගෙන ය.

3 ශ්‍රී ලංකාවේ නීතියේ ප්‍රමාදීම් සහ ගෙවීම් සංජ්‍යාතිය පිළිබඳ ක්මිටු වාර්තාව 1985. අධිකරණ අමාත්‍යාංශය සහ ආයිතා පදනම.

4 යෙහාන් පෙරේරා, අධිකරණයේ ගෙවීමුසුනුව නඩු 725,944ක් : අධිකරණ අමාත්‍යාංශය, 2017-06-09 දින ඩීලි මිරු පුවත් පත.

5 පි එ එස් එදිරිහි, අය සි එ කිවුල්වත්, ඒ එ එස් සිහනද, ඒ එ එ ආර බුලන්සිහළ: පුක්තිය ප්‍රමාදීම් පුක්තිය අනිවේදිත - ලංඛ අපවර වින්දිතයන් හා සම්බන්ධ නඩු වලදී නීති - වෙනු විභාග කිරීම, වාර්තා කිරීම සහ සාක්ෂිම පිළිබඳ සිදුකළ අධ්‍යාත්මකය්. ශ්‍රී ලංකා වෙනු නීති සාරාව, 2011; 1: 20-26

5. මාතා මරණ, හදිසි අනතුරු විලින් සිදුවන මරණ, සියලුදී හානිකර ගැනීම්, ගිනි අව්විලින් සිදුවන මරණ සහ හෙතුවක් සෞයාගත නොහැකි මරණ පිළිබඳ විභාග කිරීම සම්බන්ධ අධිකරණ අමාත්‍යාංශයේ 03/2008 දරණ වෙනුලේඛය.

මෙම අධ්‍යාත්මක පිළිබඳව

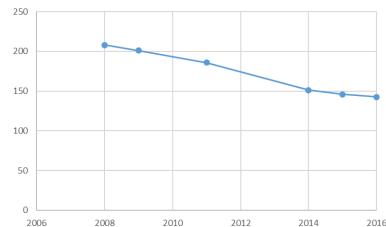
එකස්ත් ජාතින්ගේ ජනගහන අරමුදල විසින් 2015 දෙසැම්බර් මාසයේදී අස්වාහාවික කාන්තා මරණ සම්බන්ධයෙන් ජාතික මට්ටමේ අධ්‍යාත්මක කැලණීය විය්වහිදායාල සහ ඒකාබද්ධව ආරම්භ කරන ලද්දේ පහත සඳහන් අරමුණු මුළික කරගෙන ය.

- (ආ) ශ්‍රී ලංකාවේ තෝරාගත් පළාත් පහක කාන්තාවන්ගේ සහ ගැහැනු ලමුන්ගේ අස්වාහාවික මරණ අනුපාතයන් ගණනය කිරීම, මරණ වර්ග, තුවාල සිදු වන රටාවන් සහ අස්වාහාවික මරණ හා සම්බන්ධ සාධක ගණනය කිරීම;
- (ඇ) අස්වාහාවික කාන්තා මරණ සම්බන්ධයෙන් අධිකරණය ක්‍රියාමාර්ගයන් ආයුත ගැටුපු සහ ඒවායේ ප්‍රතිඵල විස්තර කිරීම; සහ,
- (ඇ) අස්වාහාවික කාන්තා මරණ සම්බන්ධයෙන් විමර්ශන සහ අධිකරණය ක්‍රියාවලින්හි පවතින ගැටුපු ආමන්ත්‍රණය ප්‍රතිපත්තිමය කාරණා සහ මාර්ගෝපදේශ ලබාදීම.

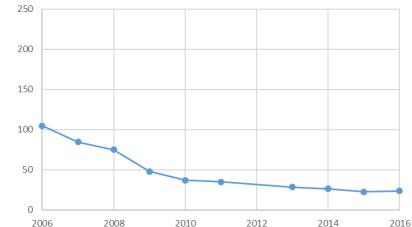
දත්ත පිළිබඳව

- ### තෝරාගත් පළාත් 05 තුළ අස්වාහාවික කාන්තා මරණ 729ක්
- අධ්‍යාත්මක ඇතුළත් විය. පොලීසියේ, හදිසි මරණ පරීක්ෂකවරුන්ගේ සහ අධිකරණ වෙනු නීතියානු විසින් දන්ත ලබා ගන්නා ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ සිය තුළ නෙකුගැනීමේ අනුපාතය (ජනගහනය පිළියනයකට)

ශ්‍රී ලංකාවේ මෙනිස් කාන්තා අනුපාතය (ජනගහනය පිළියනයකට)

වයස අනුව මරණ බෙදා ගොස් ඇති ආකාරය

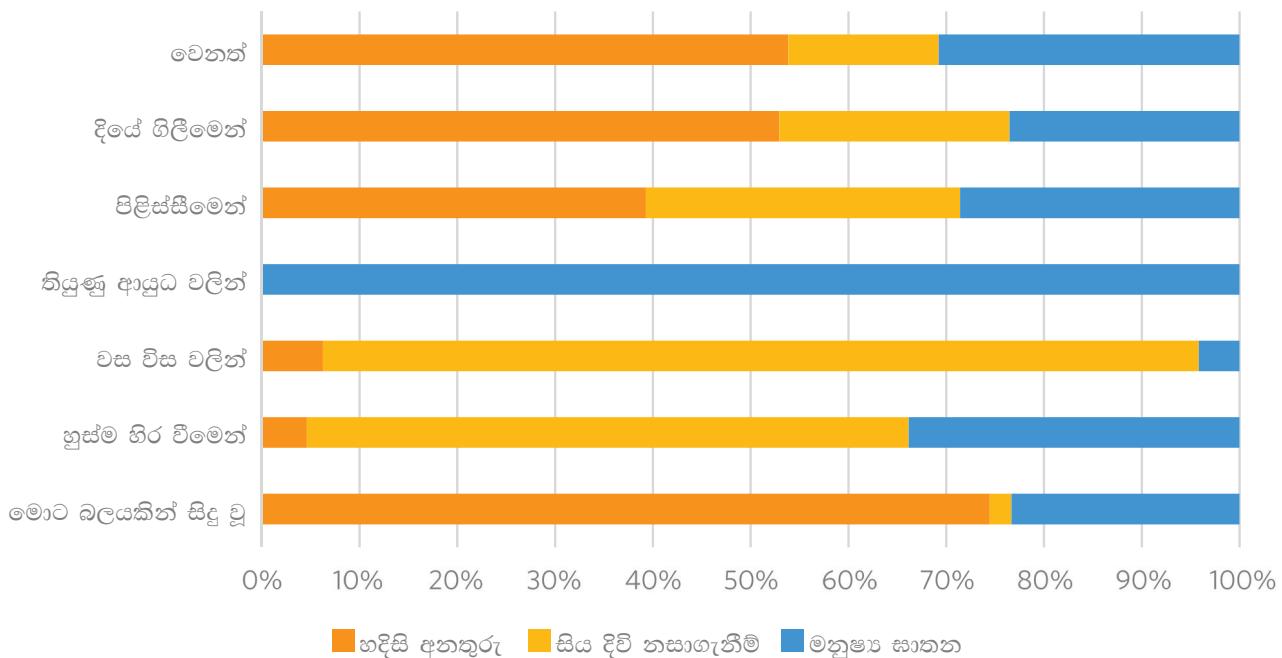
	හඳුනීම් අනතුරු	සියලුම නසාගැනීම්	මනුෂන සාතන	අස්වාහාවික මරණ				
වයස් ප්‍රශේදය	N	%	N	%	N	%	N	%
අවුරුදු 25ට අඩු	38	16	100	40	44	18	182	25
අවුරුදු 25-60	109	47	125	50	143	59	377	52
අවුරුදු 60 ට වැඩි	87	37	27	10	56	23	170	23
එකතුව	234	100	252	100	243	100	729	100

වින්දිතයින් ගෙන් බහුතරය වයස

**අවුරුදු
25-60**

අතර ය.

අස්වාහාවික කාන්තා මරණ සිදු වූ ආකාරයන්

අස්වාහාවික කාන්තා මරණ සඳහා ප්‍රධාන පොදු හේතු

හඳුනීම් අනතුරු	සිය දිවි නසාගැනීම්	මනුෂන සාතන
60% මාරු අනතුරු	11% දියේ ගිලිම	3% පිළිස්සීම්
43% වස විස ගෙල වැළල ගරිරෝග වීම	40% ගෙල වැළල ගැනීම්	9% ගැනීම් ගිනි තබා
40% තියුණු ආපුද වලින්	22% ගෙල සිර කිරීමෙන්	21% මොට බලයකින්

6 යෙහෙත් කොරෝනයිල් ප්‍රශේදය අපරාධ පුක්ති පදනම් යි: එහි කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි නිරීම සඳහා වන උපයෝගික ප්‍රවේශයක්, ඒකාබද්ධ නීති සඟරාව, 2017; 8: 30-34

7 2016 ජාතික නීති සම්මෙළනයේ වාර්තාව: ශ්‍රී ලංකාවේ නීතියි සංගමය සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනය පිළිබඳ එක්සත් ජාතින්ගේ නියෝගීතායනය-2017.

2016 වසරේද ශ්‍රී ලංකාවේ අස්ථ්‍යාභාවික කාන්තා මරණ අනුපාතයන්

මත්‍යාපා සාකච්ඡා:

23.6 ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රතිඵලියනයකට

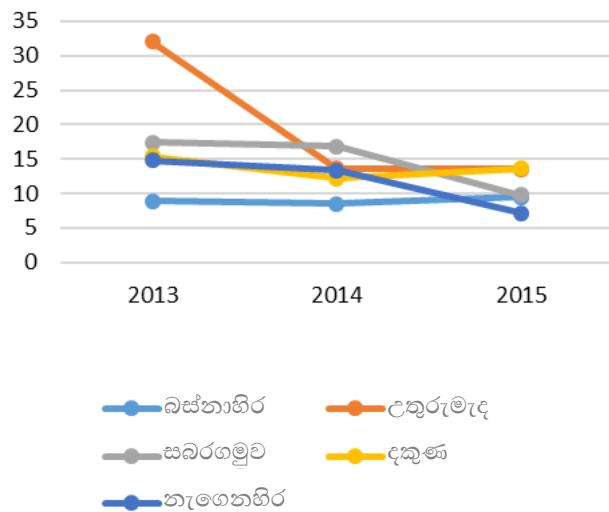
සිය දිවි නයාගැනීම්:

142.6 ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රතිඵලියනයකට

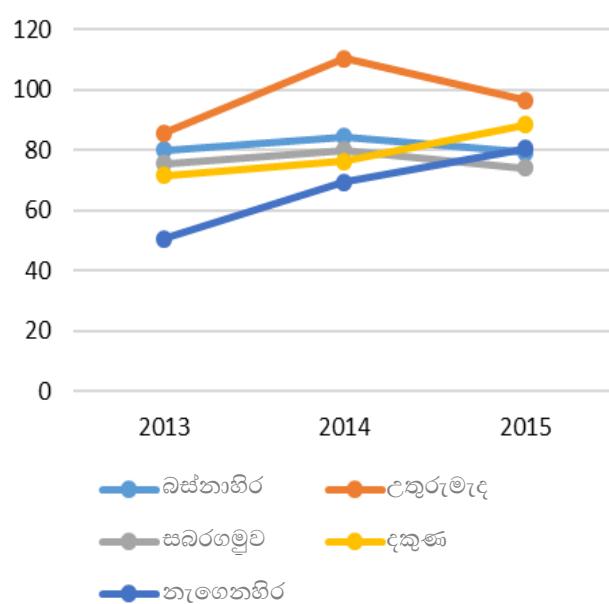
භද්‍ර අනතුරු:

114.8 ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රතිඵලියනයකට

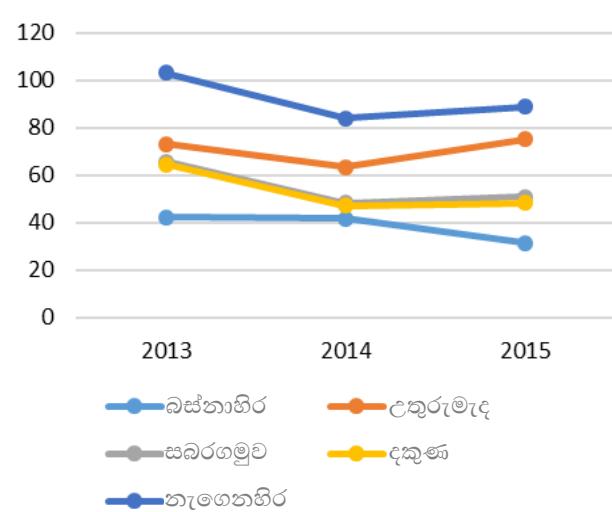
ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පහක කාන්තා සාකච්ඡා
2013-2015 මරණ අනුපාතිකය
(ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රතිඵලියනයකට)

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පහක කාන්තා භද්‍ර අනතුරු 2013-2015 මරණ අනුපාතිකය
(ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රතිඵලියනයකට)

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පහක කාන්තා සියදිවි නයා ගැනීම් 2013-2015 මරණ අනුපාතිකය
(ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රතිඵලියනයකට)

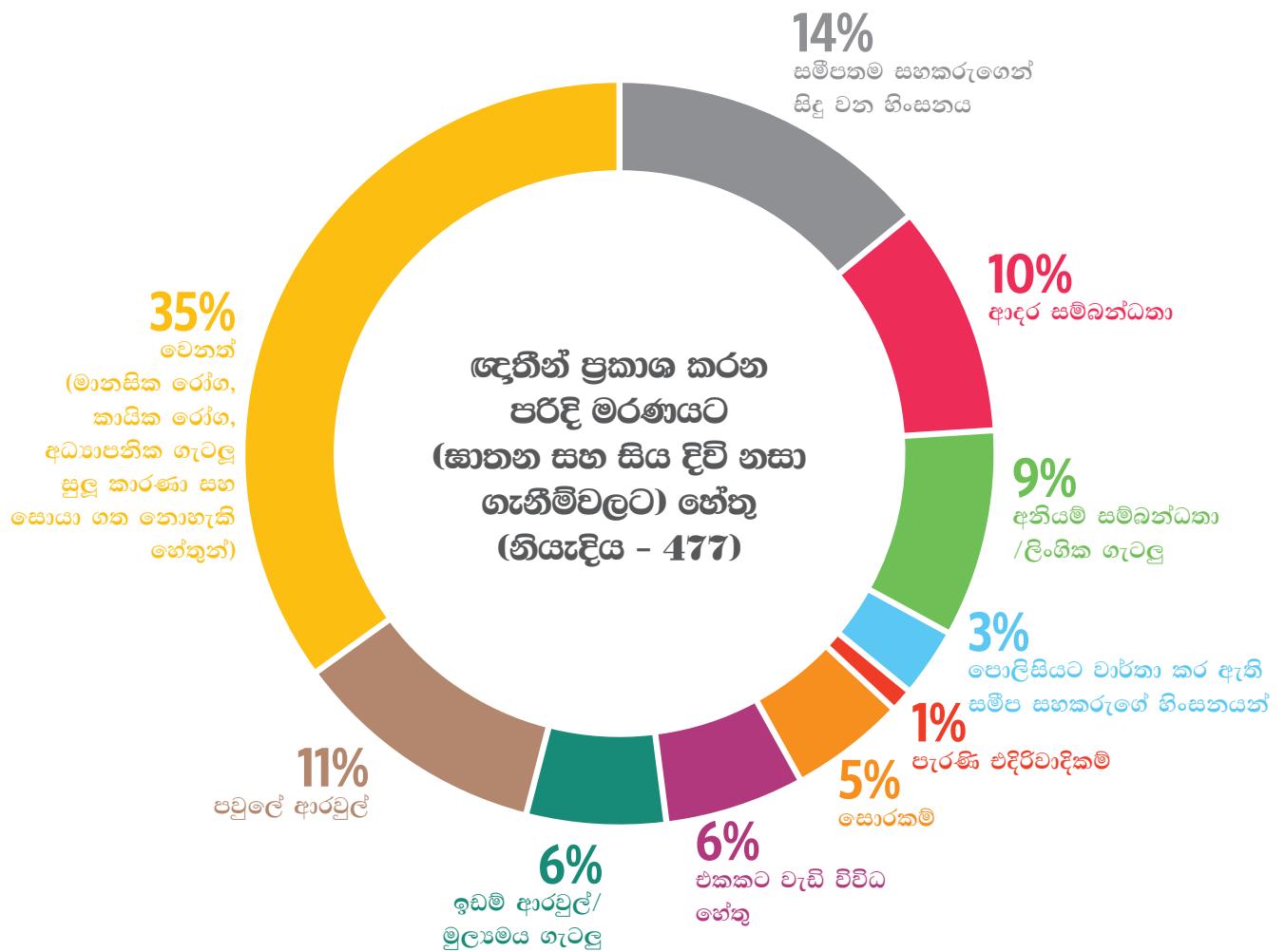
පළාත් පහේ අස්ථ්‍යාභාවික
කාන්තා මරණ අනුපාතය

2013 සිට 2015 දක්වා මිනිමැරුම්වල කුමික අඩුවීමක් පිළිබඳ කරන අතර 2016 වසරේද දකුණු සහ නැගෙනහිර ප්‍රාදේශීල්වල එහි සූළ වර්ධනයක් පෙන්වේය.

2013 සිට 2015 අතර කාලයේදී, ලතුරු මැද පළාත්වල හැර අනෙක් පළාත්වල සිය දිවි නයාගැනීම්වල අඩු වීමක් පෙන්වේය.

දකුණු, නැගෙනහිර සහ ලතුරු මැද පළාත්වල හැසි අතතුරුවල වැඩිවීමක් පෙන්වූ අතර බස්නාහිර සහ සබරගමු පළාත්වල වෙනසක් සිදු වූයේ නැත.

මරණ අනුපාතයන් ගණනය කරන උදේද ශ්‍රී ලංකා පොලීසියේ සහ ජන සහ සංඛ්‍යාලෝකීන දෙපාර්තමේන්තුවේ දන්න පදනම් කර ගෙන ය.

ප්‍රවුන් විය මුලික කර ගත් (සියදැවු නසා ගැනීම සහ මහුපද සානන) කාන්තා මරණ අතරන් තුනෙන් එකකටත් වඩා කිදු වී තිබෙන්නේ සම්පූර්ණ සහකරුවාගේ ප්‍රවුන් විය නිසා ය. මිනිමැරැමිවලින් 36%ක් කිදු වී තිබෙන්නේ නින්කුතු සැමියා / පෙම්වතා / හිටපු පෙම්වතා විසිනි. ලේ යුතීන් විසින් කිදු කළ මිනිමැරැමි 21%ක්. සානනය කරන ලද කාන්තාවන් අතරන් 8%ක් විසින් සම්පූර්ණ සහකරුවා අතින් කිදු වන ප්‍රවුන් විය සඳහා නිතිය ත්‍රියාන්මක කිරීමේ නියෝජිතා යායා වලට අඩු වශයෙන් එක් වරක් හේ දැනුම් දී තිබේ. දැන්තදායකයින් 3%ක් තුන්වරකට වඩා පොලිසිය වෙත දැන්වා ඇති.

මරණ පිළිබඳ විමර්ශන (ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය සහ වෝහාරික)

නියයැදියෙහි සිද්ධීන් ගෙන් 80% ප්‍රතිනයයක් පොලිසි සහ මුලික වෝහාරික වෛද්‍ය විමර්ශන පැය 24ක් ඇතුළත අවසන් කළ බව අනාවරණය විය.

ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයට සම්බන්ධ වූ දත්තදායකයින් බහුතරයක් අධිකරණ තීරණයන්ට වඩා පොලිසියේ සහ වෝහාරික කේෂ්තයේ විමර්ශන සම්බන්ධයෙන් සැහීමකට පත්ව සිටිය ය. (එනමුත් සන්නිවේදනය සහ අපස්ථපාතීභාවය හා සම්බන්ධ කාරණා කෙරෙහි ගැටලු තිබුණු අවස්ථා දක්නට ලැබේයි).

අධිකරණ ක්‍රියාවලිය

අධ්‍යයනය කළ සාතනයන් 243 අතුරින් 115ක් (47%) ලසු නො වත නඩු විහාගයකින් (මෙය ලසු ද) පසු නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව වෙත අධිවෝදනා ගොනු කිරීම සඳහා විමර්ශන ගොනු යොමු කර තිබේ. ගත වූ කාලය පිළිබඳව කළ විශ්ලේෂණයකදී හෙළි වූයේ සිද්ධීන් 115 න් 29%ක් පමණක් මාස හයක් ඇතුළත නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවට ගොමු කර ඇති බවත්, තවත් 15%ක් වසරක් තුළදී යොමු කර ඇති බවත් ය. අධිවෝදනා ගොනු කිරීම නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ වගකීමකි. නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතු සඳහා ගත වූ කාලය පිළිබඳව කළ විශ්ලේෂණයකදී හෙළි වූයේ නඩු විහාග 5ක් (10%ක්) පමණක් වසරක් තුළදී නිමවී ඇති බවත් අනෙක් සිද්ධීන්ගේ අධිවෝදනා ගොනු කිරීම සඳහා වසරකට අධික කාලයක් ගතවී ඇති බවත් ය.

සිද්ධීන් 27 ක නඩු විහාග කිරීම මහධිකරණය මගින් ආරම්භ කර තිබේ. ගත්ත කාලය පිළිබඳ විශ්ලේෂණයකදී හෙළි වූයේ වසරක් තුළ නඩු විහාගය ආරම්භ කර ඇත්තේ සිද්ධීන් දෙකක් සම්බන්ධයෙන් පමණක් බව ය. සිද්ධීන් 12ක (44%) නඩු විහාග වසර 1-3 අතර කාලයකදී ආරම්භ කර ඇති අතර ඉතිරි සිද්ධීන් 13 (48%) ක නඩු විහාග කිරීම ආරම්භ වී ඇත්තේ සිද්ධීය සිදු වී වසර තුනකටක් වැඩි කාලයකට පසුව ය. කෙසේ නමුත්, විහාග කොට අවසන් වූ සිද්ධීන් ඇත්තේ 04 (6%) පමණකි. ඒ අතුරින් එක් සිද්ධීයක් වසරක් ඇතුළත විහාග කොට අවසන් වී ඇති අතර, තවත් තුනක් අවසන් කිරීමට වසර 1-3 දක්වා කාලයක් ගත වී ඇත. ඉතිරි නඩු විහාගයන් දෙක අවසන් වූයේ වසර 3-6 දක්වා කාලයකිනි.

2013දී ආරම්භ කරන ලද කාන්තා මිනිමැරැම්වලට අභ්‍යන්තරීය ප්‍රගතිය 2017 අගෝස්තු දක්වා

විහාගයේ වත්මන් තන්ත්වය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
මහේස්ත්‍රාන් විහාගය සිදුවීම	19	27
විමර්ශන ගොනුව නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ	26	37
මහධිකරණ නඩු විහාගය	21	30
නඩුව පියවා/ විහාගය අවසන් කළ	4	6
එකතුව	70	100.0

2013 කාන්තා සිද්ධීන් පිළිබඳ අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ගය

වසර තුනක් අවසානයේදී මහාධිකරණයට ගොමුවායේ සිද්ධීන් අතුරින් 30%ක් පමණකි.

පවුලේ සාමාජිකයින් සමග සිදු කළ සම්මුඛ කාකවිජා:

“නඩු විහාගය තවම ඉවර නැහැ. තවමත් විහාග වෙනවා. මම හැම නඩු වාරෙකට ම යන්නේ නැහැ. මට මේ ඔක්කොම එපා වෙලා තියෙන්නේ. නීතියෙන් කොයි විදියේ තීන්දුවක් ලැබේයිද කියලා කිසි බලාපොරොත්තුවක් මට නැහැ. මට මිනිස්න් ගැන විශ්වාසයක් නැහැ. එයාගේ පවුලේ අය රටින් පිට වෙලා ගිහින්. දෙවියන් ඉන්නවා නම් එයාට නිසි දඩුවම් දේවි. (හඩමින්)

නැගෙනහිර පලාතේ මන්ඩ්‍රිජි සාතන සිද්ධීයක වින්දිත මවක්. වසර තුනකට පෙර ඇයගේ බැනා විසින් දියණිය සහ මාස 8ක් වයසැති ලදුරුවා මරා දමා ඇතැයි කියවෙන සිද්ධීයක්.

“දන් අවුරුදු පහක් ගත වෙලා. ඒන් තවමත් අපරාධකරුවන්ට දඩුවම් ලබා දී නැහැ. මම සැම මාසයකම පොලීසියට යනවා. ඔවුන් හැමදාම කියන්නේ ලිපි ගොනුව නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ බවයි.

වසර පහකට පෙර සොරකමකදී සිය බිරිඳි සහ 12 හැවිරිදී දියණිය මරා දමන ලද සිද්ධීයක වින්දිතයෙකු වූ උතුරු මැද පලාතේ පියෙක්.

“මහුව ඇප ලබා දී තිබෙනවා. අපි කිහිප වතාවක්ම මහේස්ත්‍රාත් උසාවියට ගියා. දැන් පුරුෂ දෙකකට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබෙනවා. ඔහු නිදහසේ සිටිනවා. පොලිසිය කියා සිටින්නේ නඩු උපිගොනුව නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවට යවා ඇති බවය. ඔහුව එල්ලා මැරිය යුතු සි. මෙටැනි පුද්ගලයින්ට සිර දූෂුවම් ප්‍රමාණවත් නැතැ. මෙටැනි නඩු පමා කළ යුතු නැතැ. හැකි ඉක්මනින් අවසන් කර වැරදිකරුවන්ට දූෂුවම් ලබාදිය යුතු ය. එකත්කාට විතරයි මෙටැනි අපරාධ සිදුකිරීම අඩු වෙන්නේ.”

වසර තුනකට ඉහතදී කුරුවිටදී සිය සෞඛ්‍යයිරිය සහ බැනා එකි සෞඛ්‍යයිරියටේ ස්වාමි පුරුෂයා විසින් ගිනි තබා මරා දමනු ලදි කියන සිද්ධියක එම වින්දිතයින්ගේ සෞඛ්‍යයිරිය.

“පොලිසිය අපට කියලා තියෙන්නේ නඩු විභාගය පවතින සැම දිනකම අධිකරණයේ පෙනී සිටිමට අවශ්‍ය නොවන බවයි. නමුත් මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයේ විශාගවන නඩුවේ ප්‍රගතිය සම්බන්ධයෙන් සැහීමකට පත් නොවන නිසා සැම නඩු වාරයක් සඳහාම අපි අධිකරණයට යනවා.

“කැනිකරු අංගොඩි රෝහලට ගොමු කළ විට සිද්ධිය පිළිබඳ පැහැදිලි විස්තරයක් ලබා දී තියෙනවා. ඔහු මානසික රෝහියෙකු නොවන බවට වෛද්‍යවරයා වාර්තාවක් යුත්තා. එවැනි වාර්තාවක් ලබා දී තිබෙන විටත්, ඔහු මානසික රෝහියෙකු වන ඔහුගේ සහෝදරයිගෙන් සැක්කිරීම අධිකරණයේදී අනුකරණය කිරීම නිසා විනිශ්චරුකුමා තවමත් ඔහුව සලකන්නේ ‘මානසික රෝහියෙකු’ ලෙසයි.

කාන්තන්කුඩිහි, වසර තුනකට පෙර ලිංගික දූෂණයට ලක් කර මරා දමන ලද අය හැවිරිදී දියණියකගේ මට සහ පියා.

සාතනයට ලක් වී මියගිය කාන්තාවන් සම්බන්ධ අධිකරණය ක්‍රියාමාර්ග සැම පියවරක්දීම සැලකිය යුතු තරම් ප්‍රමාද වන බව පෙනී ගොස් ඇති. ප්‍රමාදවීම නිසා බෙහෙරු බෙහෙරු පිළිබඳ නැතුම් සහ හැකියාව සවිමත් කිරීම.

නිරදේශ

අධිකරණ සේවා පුළුල් කිරීමේදී ජනගහන ව්‍යුහය සහ අස්වානාවික මරණ සම්බන්ධ සංඛ්‍යාලෝචන පිළිබඳව සැලකිලිමත් විය යුතු අතර, එම පුළුල් කිරීම අධික්ෂණයට ලක් කළ යුතු ද වේ.

I. කාන්තා කාන්තා සහ සියලුවිනාකා ගැනීම් වැළැක්වීම

සාතන සහ සිය දිවි නසාගැනීම් සිද්ධියින් අතරින් තුනෙන් එකක්, සම්බන්ධතාවන්ගේ විරෝධකාල නිසා ඇති වූ සිද්ධියින් විය.

පිළියම් යෙදීමේ යාන්ත්‍රණයන්, උපදෙස් සහ සම්බන්ධතා යළි ගොඩනගා ගැනීමේ උපකාර කරන සේවාවන්/සහායන්, ආරක්ෂාව සහ නීති ආධාර සහ එවැනි සේවාවන් ලබා ගැන්නා ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරු අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී පහසුවෙන් සපයාගත හැකි විය යුතු ය.

කාන්තාවන්ගේ අස්වානාවික මරණ වැඩි ගණනකට ජේතුව වන්නේ මාර්ග අනතුරු ය. එමනිසා එවැනි අනතුරු වැළක්වා ගැනීමේදී මාර්ගයේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම ඉතා වැදගත් ය.

■ කාන්තාවන් බලගැන්වීම්:

තමන් සහ තම පැවැල් සාමාජිකයින් පිළිබඳ තීරණ ගැනීමේ හැකියාව ඇතිවන පරිදි කාන්තාවන්ගේ මුළුමය ස්වාධීනත්වය ඉහළ නැංවීම සහ හැකියාව සවිමත් කිරීම.

■ පාසැල් පාදක කරගත් වැඩසටහන් මගින් පිටත කුසලතා ඉහළ නැංවීම:

මානව හිමිකම්, ලිංගික සහ ප්‍රජනන සෞඛ්‍යය සහ සබඳතා පිළිබඳ අධ්‍යාපනය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය/ ගෘහස්ථ හිංසනය පිළිබඳ සහ පුවුල් ආරවුල් නිරාකරණය පිළිබඳව දැනුම, කුසලතා සහ ආකල්ප වැඩියුතු කිරීම.

- අවශ්‍යතා සහිත කාන්තාවන් සඳහා වන සහාය ශක්තිමත් කිරීම:

ස්ථීර පුරුෂ සාමාජික සාම්බන්ධ උපදෙස් සඳහා පහසුකම් සැපයීම, අනුග්‍රාහක සේවා සහ ප්‍රසාද තීවුණු නිලධාරීන් (අද: ලමා ආරක්ෂක තීවුණු නිලධාරීන්) ප්‍රවර්ධනය කිරීම, කාන්තාවන්ට එරෙහි හිංසනය සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා කිරීමේදී ස්ථීර පුරුෂ සාමාජික සාම්බන්ධයට අදාළ නීති බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් සඳහා පහසුකම් සැලසීම, වියෝගයකට මුහුණ දීමට අවශ්‍ය මනො-සාමාජික සේවා වැඩි දියුණු කිරීම.

- මාර්ග අරක්ෂාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම:

මාර්ග නීති පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, මාර්ග නීති දූඩ් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම.

2. මරණ විමර්ශන ක්‍රමවේදය වැඩිදියුණු කිරීම

මරණ විමර්ශන සිදුකිරීමේ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රධාන පාර්ශවකරුවන් අතරට මහෙස්ත්‍රාත්වරුන් අධිකරණ අමාත්‍යාංශයෙන් පත්කරන හැඳිසි මරණ පරික්ෂකවරුන්, පොලීසිය, වෝභාරික වෛද්‍ය විශේෂඥයින් සහ වෝභාරික විද්‍යාභයින් ඇතුළත් වේ.

දූඩ් අප්‍යාපාති තත්ත්වයක් පවත්වා ගනිමින් පාර්ශවකරුවන් අතර සම්බන්ධීකරණය සිදුවිය යුතු ය.

මරණ විමර්ශන කටයුතුවලදී ස්ථීර පුරුෂ සාමාජික සහ ආචාර්යාර්ථම පිළිබඳ විනය පවත්වාගත යුතු ය.

- ශක්තාව ගොඩනැගීම

මානව සම්පත් වැඩි කිරීම, ප්‍රමිතියෙන් යුත් පුහුණුවේම් අවස්ථා ලබාදීම සහ ක්‍රමවත් අඛණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධන කටයුතු, නව අධිකරණ ගාලා, ජ්‍යෙෂ්ඨ අධිකරණ, වාර්තා ලබාගැනීම සඳහා නීතින් තොරතුරු තාක්ෂණ හාවිතය වැනි යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම, අධිකරණ ගාලා සහ අනුප්‍රරක්ෂණ අධිකරණ සේවා ක්‍රමානුකූලව කළමනාකරණය කිරීම, අධිකරණ නිලධාරීන්ගේ කළමනාකරණ හැකියාවන් වැඩිදියුණු කිරීම.

- තත්ත්ව සහතිකය:

අස්ථාභාවික මරණ පිළිබඳ නැඩු විභාග සිදුකිරීම සඳහා උපදෙස් මාලාවන් සහ සම්මත ආයතනික මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලි ස්ථාපනය කිරීම, නැඩු විභාග අවසන් කිරීම සඳහා නියමිත කාලයන් ලබාදීම, නිරන්තර විගණනයන් සිදුකිරීම, ජනතා ප්‍රතිපේෂණය ලබා ගැනීම.

3. පුහුණු පැකිදූලීම සඳහා කාර්යක්ෂම අධිකරණ පදනම් කිරීම

පමා තු නැඩු කිඩිනමින් විභාග කර අවසන් කිරීමට සහ ගොඩනැසෙමින් නීතින් නැඩු විභාග කිරීම සඳහා නීතින් අධිකරණ පදනම් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය ය. සැම මට්ටමකම එනම්, ලසු තොවන නැඩු විභාග, නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව මෙන්ම මහාධිකරණය තුළ ගක්කා වර්ධනය සිදුකළ යුතු ය.

අධිකරණ ක්‍රියාවලිය පුරාම සැම අධිකරණ නිලධාරීයෙකු විසින්ම (පුරි සහිකයින්, පැමිණිලිකරුවන් සහ විත්තිය) දේශපාලන හෝ වෙනත් පිළිනයන්ට ගොඩු තොවන පරිදි ආචාර්යර්මානුකූල විනය පවත්වාගත යුතු ය.

- ශක්තාව ගොඩනැගීම:

මානව සම්පත් වැඩි කිරීම, ප්‍රමිතියෙන් යුත් පුහුණුවේම් ලබාදීම සහ ක්‍රමවත් අඛණ්ඩ වෘත්තීය සංවර්ධන කටයුතු, නව අධිකරණ ගාලා, ජ්‍යෙෂ්ඨ අධිකරණ, වාර්තා ලබාගැනීම සඳහා නීතින් තොරතුරු තාක්ෂණ හාවිතය වැනි යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම, අධිකරණ ගාලා සහ අනුප්‍රරක්ෂණ අධිකරණ සේවා ක්‍රමානුකූලව කළමනාකරණය කිරීම, අධිකරණ නිලධාරීන්ගේ කළමනාකරණ හැකියාවන් වැඩිදියුණු කිරීම.

- ප්‍රමිති සහතිකය:

අස්ථාභාවික මරණ පිළිබඳ නැඩු විභාග සිදුකිරීම සඳහා උපදෙස් මාලාවන් සහ සම්මත ආයතනික මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලි ස්ථාපනය කිරීම, නැඩු විභාග අවසන් කිරීම සඳහා නියමිත කාලයන් ලබාදීම, නිරන්තර විගණනයන් සිදුකිරීම, ජනතා ප්‍රතිපේෂණය ලබා ගැනීම.

- නීති ප්‍රතිසංස්කරණ කිරීම සහ කාලෝචිත ක්‍රියාත්මක කිරීම:

අපරාධ නැඩු විධිවිධාන සංග්‍රහය, සාක්ෂි ආයුෂ්‍යනත, අධිකරණ සංවිධාන පනත, සාක්ෂිකරුවන්-විනෑදිතයින් ආරක්ෂා කිරීමේ පනත යන නීති අස්ථාභාවික මරණ සම්ග සැපුව ම සම්බන්ධ අණ පනත් වෙයි. මෙම නීතිවල ඇතැම් ක්ෂේත්‍ර සංශෝධනය කළ යුතු ය. ගණන්ත්මකඟාවය තහවුරු කිරීමටත්, නීති කාලයේ දී නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් එය වැදගත් ය.

- තත්ත්ව සහතිකය:

අස්ථාභාවික මරණ සම්බන්ධ නැඩු විභාග සඳහා මාර්ගෝපදේශ සහ සම්මත ආයතනික මෙහෙයුම් පටිපාටි ස්ථාපනය කිරීම, නැඩු විභාග අවසන් කිරීම සඳහා නියමිත කාලයක් ලබාදීම, නිරන්තර විගණනයන් සිදුකිරීම, ජනතාවගෙන් ප්‍රතිපේෂණය ලබා ගැනීම.

කර්තා සහ ප්‍රධාන විමර්ශක

මහාචාර්ය අනුරුද්ධි එදිරිසිංහ

කර්තාන් සහ පර්යේෂකයින්

මහාචාර්ය අනුරුද්ධි එදිරිසිංහ | මහාචාර්ය මෙමත් විකුමසිංහ | මහාචාර්ය ඉන්දීරා කිතුල්වත්ත |
ආචාර්ය අනුගා එදිරිසිංහ | ආචාර්ය උදාර සේනාරත්න | ආචාර්ය හඳුන් විශේෂවරුදන | මහාචාර්ය ජ්‍යෙෂ්ඨ මෙම්ටොලොජිස්ට් |
පද්මෝස්ටරන් | ආචාර්ය පී පරනිතරන් | ආචාර්ය අන්තිස්ථා විශේෂායක | ආචාර්ය නිරමල පෙරේරා |
මහාචාර්ය අස්ථිනී ප්‍රනාන්දු | දිලිනි වමලි විශ්වාස්‍ය මැයි

දත්ත රස්කීර්මේ අධික්ෂණ කණ්ඩායම (ප්‍රමාණාත්මක අංශයන්)

මහාචාර්ය අනුරුද්ධි එදිරිසිංහ | ආචාර්ය අනුගා එදිරිසිංහ | ආචාර්ය උදාර සේනාරත්න |
ආචාර්ය හඳුන් විශේෂවරුදන

දත්ත රස්කීර්මේ අධික්ෂණ කණ්ඩායම (ගුණාත්මක අංශයන්)

මහාචාර්ය මෙමත් විකුමසිංහ | ආචාර්ය අනුගා එදිරිසිංහ | මහාචාර්ය අනුරුද්ධි එදිරිසිංහ |
ආචාර්ය උදාර සේනාරත්න | ආචාර්ය හඳුන් විශේෂවරුදන

දත්ත රස්කීර්මේ කණ්ඩායම (ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක)

සඳරු ජයරත්න මයා | සූරාජ් ජයරත්න මයා | ආචාර්ය පබසරා විජයරත්න | ආචාර්ය සර්ත්‍රී හේරත් |
ආචාර්ය හාජන්ත ජයවීර | සම්බන්ධ හේවාගමගේ මැයි | ආචාර්ය හඳුමුහි කම්ලවානන් | එන් තම්ල්වානන් මයා |
ආචාර්ය මාලින හේවගේ | ආචාර්ය අමල්කා පත්මපෙරුම | ආචාර්ය කුමාර සේනානායක

‘ප්‍රහැනු සංකීර්ණ’ යනු ශ්‍රී ලංකාවේ
මතු වෙමින් තිබෙන සමාජ දේශපාලන
කාරණා පිළිබඳ විශ්ලේෂණාත්මක
ප්‍රතිපත්ති සාරාංශ මාලාවකි.

ලිය්සන් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදල

202, බොද්ධාලෝක මාවත,
කොළඹ 7, ශ්‍රී ලංකාව

දුරකථනය: +94 (011) 2580840

ජ්‍යෙෂ්ඨ සංකීර්ණ ප්‍රතිපත්තිමය කාරණා

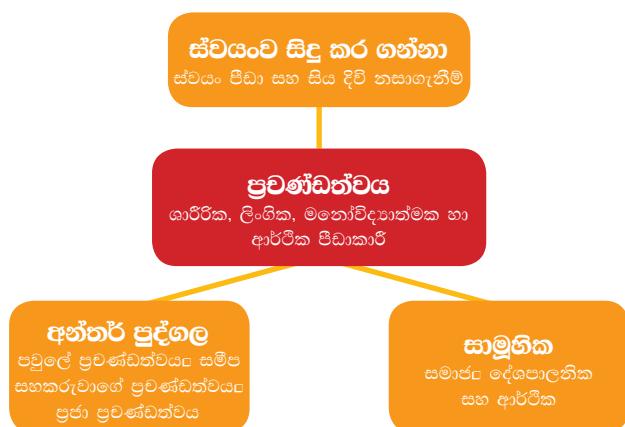
ප්‍රතිපත්තිමය කාරණා - 06 කළුපය

පෙබරවාරි, 2018

ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන් සහ ගැහැණු ලමුන්ගේ අස්වාහාවික මරණ (වැළැක්වීම සහ යුත්තිය පසිඳුම්) - අවමුණුම

ප්‍රවණ්ඩත්වය නිසා සිදු වන කාන්තා මරණ (මිනිමැරැම් හා සියලුවි නසා ගැනීම්) සම්බන්ධ ගැටුවෙනි ගැමුරුහාවය

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය අර්ථකථනය කරන ආකාරයට, ප්‍රවණ්ඩත්වය යනු ගාරිරික බලය හෝ බලපැම හෝ හිතා මතා පාවිච්ච කිරීමයි. එයට සැබැවීන් ම බලය පාවිච්ච කිරීම හෝ එයේ පාවිච්ච කිරීමට තර්තනය කිරීම ද අයන් වේ. එය එක් පුද්ගලයකුට එරෙහිව මෙන් ම කණ්ඩායමකට හෝ සමුහයකට හෝ එරෙහිව කරන්නක් විය හැකි ය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස තුවාල, මරණ, මානසික හානි, වර්ධනයට බාධා විම් හෝ ආර්ථික පිඩා කිරීම හෝ සිදු විය හැකි ය¹. ප්‍රවණ්ඩත්වය නිසා මරණ සිදු වූ විට, සම්පස්ථ හා විස්තාත පවුල්වල සාමාජිකයන්ටත්, ප්‍රජාවන් මිනිය නො හැකි තරම් බලපැමක් සිදු කරයි. මෙවැනි බෙදාවාවක නිසා බොහෝ විට බුවුන්ගේ ජීවිත ආපසු හැරිය නො හැකි ලෙස වෙනස් වේ^{2,3}.

මූලාශ්‍ය: ප්‍රවණ්ඩත්වය හා සෞඛ්‍යය සම්බන්ධ ලේක වාර්තාව - 2002

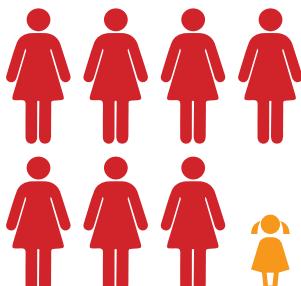
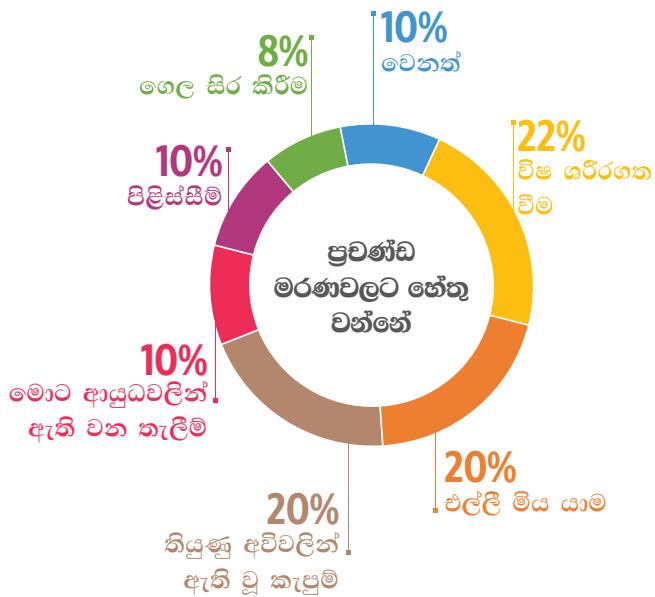
- Global status report on violence prevention 2014 http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/en/
- Krug E, Dahlberg L, Mercy J, Zwi A, Lozano R. World report on violence and health. Geneva: World Health Organization; 2002. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/42495/1/9241545615_eng.pdf
- Injuries and violence: the facts, WHO 2010 http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44288/1/9789241599375_eng.pdf
- Rachel Yehuda, Steven E Hyman. The Impact of Terrorism on Brain, and Behavior: What We Know and What We Need to Know. Neuropsychopharmacology (2005) 30, 1773-1780
- Fremont WP. Childhood reactions to terrorism-induced trauma: a review of the past 10 years. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry. 2004 Apr;43(4):381-92.

ශ්‍රී ලංකාව ඉතා පොහොසත් සංස්කෘතියක් ඇති බහු වාර්ෂික බහු ආගමික සමාජයක් සහිත රටකි. 1970 දෙකසේ අගහාගයේ සිට 2009 මැයි දක්වා කාලය තුළ ජනවර්තික ගැලුමකට මැදි වූ ශ්‍රී ලංකාව දැන් එමඟිල සිටින්නේ ප්‍රජාවාත් ගැලුම් කළමනාකරණ අවධියට ය. පුද්ධයකින් රටකට හා එහි ජනතාවට ඇති වන බලපැම මැනිය නො හැකි තරම් ය. පසුගිය තිස් අවුරුදු පුද්ධය හේතුවෙන් උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් සූදුව ම බලපැමට ලක් වූ අතර රටවේ සෙසු පළාත්වලට වතු බලපැම් ඇති විය. තුස්තවාදය පුද්ගලයකුගේ මනසට ඇති කරන බලපැම මෙතක් කිසිවෙතු සෞඛ්‍යය නැතු. තුස්තවාදයට මිනිසුන් දක්වන මනෝවිද්‍යාතික ප්‍රතිඵාර හේතුවෙන් සමාජයක මානසික හා ගාරිරික සෞඛ්‍යයට කැඳී පෙනෙන බලපැමක් ඇති වන බවට වැඩි වැඩියෙන් සාක්ෂි ලැබෙමින් තිබේ^{3,4}.

පළාත් පහක මිනිමැරැම් 243ක් හා සිය දිවි නසාගැනීම් 252ක් විශ්ලේෂණය කිරීමේදී හෙළි වුවයේ බහුතරයක් (64% ක්) විනිදියන්ගේ වයස අවුරුදු 20-60 අතර බවයි. ලමසින් හා නව යොවුන් වියේ පුද්ගලයන් 19%ක් (සංඛ්‍යාව 96) තියැයි තුළ විය. වැඩිහිටියන් (අවුරුදු 60 වැනි) 17% ක්. නියදියෙන් 56%ක් විවාහක හෝ අවිවාහක සහකරුවා හෝ සහකරුවා ලෙස එකට ජීවත්වන අයෙකි.

ප්‍රවණ්ඩ මරණවලට හේතු වන්නේ විෂ ගරීරාගක විම (22%), එල්ලී මිය යාම (20%), තියුණු අවිවළින් ඇති වු කැපුම (20%), මොට ආපුධවලින් ඇති වන තැලීම (10%), පිළිස්සීම (10%), ගෙල සිර කිරීම (8%) සහ වෙනත් (10%) යන කරුණු ය.

මිනිමැරැම් 243ක සාම්පලයෙන් විනිදියන් 37ක් දුෂණය කර මරා දමන ලදී. ඒ අතරට ලමසින් සිවිදෙනෙක් 04 ඇතුළත් වූහ.

මිනිමැරුම් 243ක
සාම්ප්‍රදයන්
වින්දියන්
37ක්
දුෂ්‍රය කර මරා දුන ලදී
සේ අතරත ලමයින්
සිවිදෙනෙක්
04
අශුලන් වූහ.

පවුලේ හා සම්පූර්ණ සහකරුගේ ප්‍රවණ්ඩන්වයේ ගැහුරුණාවය

පවුල්වල සම්මුඛ සාකච්ඡාවලන් උප්‍රතා ගැනීම

“මගේ කාත්තා ඉක්මණීන් කේන්ඩි යන කෙනෙක්.
ලේ නිසා මේ සාතනය සැලසුම් කළ එකක් ද
නැතිනම් ක්ෂණික කෝපය නිසා කළ එකක් ද කියා
මා ද්‍රන්නේ නැහැ.

මගේ අම්මාව මැතදී රෝහල් ගත කරලා ප්‍රතිකාර ලබා ගෙදර ඇවින් හිටියා. ඇයට සුවපන් වෙන්නට කාලය උවමනා වූණා. ඒන් ඔහුට ඕනෑ වූණා ඇය ගෙදර එක්කගෙන යාමට. මගේ අම්මා ගොඩක් දුක් වින්දා. කාත්තා ඇයට පහර දෙනවා මම පුංචි කාලේ සිට ම දැක තිබෙනවා. කාත්තා අනට අහු වෙන එකකින් පහර දෙනවා. අවුරුදු කීපයකට කළින් ඇගේ අත පය කැඩුණා.

මගේ අම්මාට රෝහල්ගත වෙන්නට සිදු වූණා කාත්තා ඇගේ යෝනියට පොල්ලක් ඇතුළු කළ නිසායි. ඇය හිටියේ දැඩි වේදාවන්.

පියා විසින් මව මරා දුන ලද සඩරගුම්ව පළාතේ පනාමුරේ වින්දින මවගේ දියණීයක්

“ඇයට වෙනත් පුරුෂයකු සමග සම්බන්ධයක් තිබුණා. මම ඇයට උපදෙස් දුන්නා ඒ සම්බන්ධය නවත්වන්නට ය කියා. අවසානයේදී ඇය මගේ පුතාගේ අතට ම අහු වූණා. ඒක තමයි මේ සිද්ධියට හේතුව.”

අනුරාධපුරයේ වින්දිකයකුගේ සැම්යාගේ මව එම කාන්තාව මරා දුනු ලැබුවේ ඇගේ ප්‍රතුශා විසිනි.

“ඉස්සර මගේ දෙම්විජයන් සතුවින් ජ්වත් වූණා. මා දන්නේ නැහැ මගේ කාත්තා අම්මාව මැරුවේ ඇයි ද කියා. ජේජ්තිජාවේදියා කිවිවා කුවුරුහරි අපට කොඩිවින කරලා ය කියලා.”

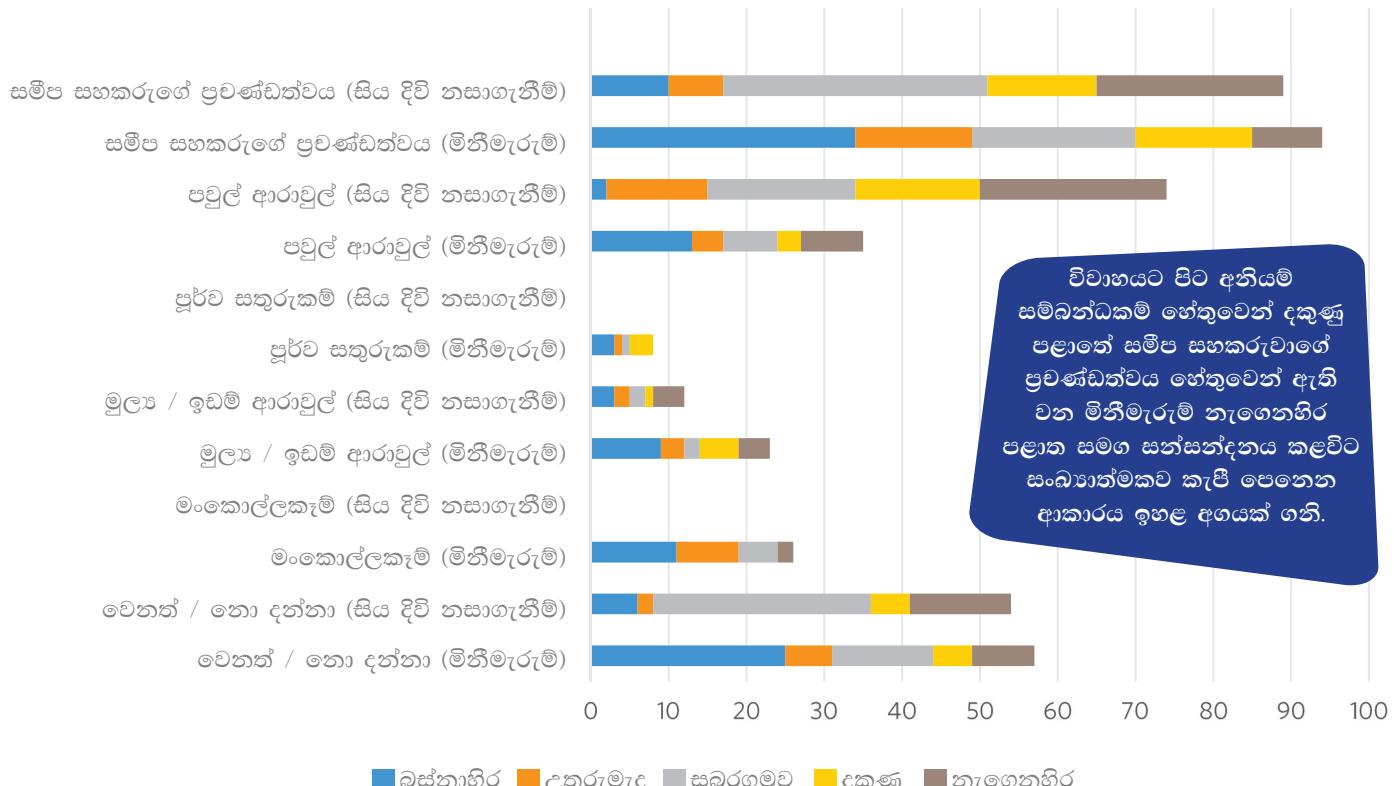
පියා විසින් මව මරා දුන ලද හම්බන්නොට, සුරියටුව වින්දින මවගේ දියණීයක්

අඟේ මරණය පවුලේ හා සිතවත් අයට
බලපා හඳු

“ඇගේ මරණයන් පසු මම ගෙදර තනි වූණා. මගේ දුව මා මගේ වෙළියන්ගේ ගෙදරට යැවිවා. මට මේ ගෙදර කව දුරටත් ඉන්න බැහැ ය හිතුණා. මම මාරුවේමේ ඉල්ලුම් පත්‍රයන් දුන්නා. ඇගේ මරණය මගේ ජීවිතයේ ලොකු පසුබැංක්. ඇය මෙහි හිටියා නම් මේ ගෙදර වූණාන් මේට වඩා හොඳට හැදෙනවා.”

අවුරුදු හනරකට පෙර සිය දිවී නසාගත් දකුණු පළාතේ කාන්තාවකුගේ සැම්යා

ප්‍රවණ්ඩ මරණ (සිය දිවි නසා ගැනීම් හා මතිමැරුම්) සඳහා හේතු

විවාහයට එට අනියම් සම්බන්ධකම් හේතුවෙන් දකුණු පළාතේ සම්පූර්ණ ප්‍රවණ්ඩ මරණ ප්‍රවණ්ඩ මරණ මතිමැරුම් නැගෙනහිර පළාත සමඟ සන්සන්දනය කළවේ සංඛ්‍යාත්මකව කැපී පෙනෙන ආකාරය ඉහළ අගයක් ගනි.

මතිමැරුම්වලින් 39%ක් ද, සිය දිවි නසාගැනීම් වලින් 35%ක් ද සිදු වන්නේ සම්පූර්ණ ප්‍රවණ්ඩ මරණ නිසා ය. මතිමැරුම් වලින් 29%ක් හා සිය දිවි නසාගැනීම් වලින් 29%ක් සිදු වන්නේ ප්‍රවුල් ආරාවුල් නිසා ය.

ම හෙවත් 60%ක ම හේතුව පුද්ගල සම්බන්ධකා හා ආරාවුල් විසඳු ගැනීමට බැරි විමසි.

සම්පූර්ණ ප්‍රවණ්ඩ මරණ නිසා සිදු වන මතිමැරුම් කුමකුමයෙන් ඉහළයිය ප්‍රවණ්ඩ මරණය සිට භාජි කෝපය දක්වා විවිධ වේ. අනියම් සම්බන්ධකා නිසා ඇති වන සම්පූර්ණ ප්‍රවණ්ඩ මරණ ප්‍රවුල් සාමාජිකයින් විසින් සාධාරණීකරණය කරනු ලැබේ. එබැවුන් සම්පූර්ණ ප්‍රවණ්ඩ මරණය ප්‍රවුල් සාමාජිකයන්ගේ ප්‍රතිචාර දැකි ලෙස ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ සිට සාධාරණීකරණය දක්වා විවිධන්වයක් ගනි.

සම්පූර්ණ ප්‍රවණ්ඩ මරණ නිසා සිදු වන සැම මතිමැරුම් තුනකින් එකකදී නැත්දම්මා මරා දැමීම ද සිදු විය. තවත් 1/3 ක් මව මරා දැමීමයි. ලදරුවන් මරා දැමීම මතිමැරුම් වලින් 10%කි.

‘ප්‍රතිචාර සංකරණ’ යනු ශ්‍රී ලංකාවේ මතු වෙමින් තිබෙන සමාජ දේශපාලන කාරණා පිළිබඳ විශ්ලේෂණාත්මක ප්‍රතිපත්ති සාරාංශ මාලාවකි.

ලිය්සන් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදල

202, බොද්ධාලෝක මාවත,
කොළඹ 7, ශ්‍රී ලංකාව

දුරකථනය: +94 (011) 2580840